

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ευαγγελία Παπαγιαννούλη-Λασκαρίδη

Καθηγήτρια-Διευθύντρια Εργαστηρίου Παιδοδοντιατρικής

Στην πορεία του χρόνου, η έννοια του κοινωνικού έργου και της προσφοράς της Οδοντιατρικής Σχολής είναι συνυφασμένη με την οδοντιατρική εκπαίδευση.

Αυτή καθεαυτή η ίδρυση του Οδοντιατρικού Σχολείου το 1911 απετέλεσε μια σημαντική κοινωνική προσφορά, γιατί με την, πανεπιστημιακού πλέον επιπέδου, εκπαίδευση οδοντιάτρων που παρείχε, συνέβαλε στην αναβάθμιση της οδοντιατρικής περίθαλψης και την απαλλαγή από εμπειρικούς και κομπογιαννίτες που μέχρι τότε κυριαρχούσαν στην αντιμετώπιση των οδοντιατρικών αναγκών της Ελληνικής κοινωνίας.

Από το 1960 και κυρίως μετά το 1970, η Οδοντιατρική διεθνώς μπαίνει σε μια νέα φάση. Στην περίοδο αυτή αναπτύχθηκε η Κοινωνική Οδοντιατρική που ορίζεται ως η επιστήμη και η τέχνη της πρόληψης των νόσων του στόματος και της προαγωγής της στοματικής υγείας, μέσω οργανωμένων προσπαθειών της κοινωνίας.

Μετά την ανεξαρτητοποίηση της Σχολής, το 1970, η ανάπτυξη όλων των γνωστικών αντικειμένων μέσα στο πλαίσιο των σύγχρονων επιταγών της επιστήμης μας, αλλά και η δημιουργία μαθημάτων, όπως της Προληπτικής και Κοινωνικής Οδοντιατρικής, της Παιδοδοντιατρικής, της Νοσοκομειακής Οδοντιατρικής και της Γηροδοντιατρικής, συνετέλεσε στην καλλιέργεια της συνείδησης της κοινωνικής αποστολής του σύγχρονου οδοντιάτρου, δίνοντας έμφαση στα κοινωνικά μέτρα προαγωγής της στοματικής υγείας από τα πρώτα χρόνια της ζωής του ατόμου μέχρι και την τρίτη ηλικία.

Ευαγγελία Παπαγιαννούλη-Λασκαρίδη

Καθηγήτρια-Διευθύντρια Εργαστηρίου Παιδοδοντιατρικής

Έτσι, τα εκπαιδευτικά προγράμματα και οι δραστηριότητες των εργαστηρίων της Σχολής μας στοχεύουν και στη διασύνδεση της παρεχόμενης εκπαίδευσης με την κοινωνία.

Ήδη από το 1987, σε συνεργασία της Σχολής μας με το Υπουργείο Πολιτισμού, έγινε η έκδοση εγχειριδίου αγωγής υγείας για τους επιμορφωτές του Ε.Σ.Υ. σε θέματα αγωγής στοματικής υγείας.

Από το 1987 υπάρχει συνεργασία της Οδοντιατρικής Σχολής Αθηνών με την Υγειονομική Σχολή Αθηνών σε θέματα εκπαίδευσης οδοντιάτρων στην Κοινωνική Οδοντιατρική.

Η Σχολή μας αναλαμβάνει την οδοντιατρική θεραπεία ασθενών από την πρώτη έως και την τρίτη ηλικία. Οι ασθενείς αυτοί αντιμετωπίζονται από προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές υπό την επίβλεψη μελών ΔΕΠ διαφόρων κλινικών ειδικοτήτων. Στις μεταπτυχιακές κλινικές όλων των οδοντιατρικών εξειδικεύσεων, γίνεται δυνατή η αντιμετώπιση ασθενών με πολυπλοκότερα οδοντιατρικά προβλήματα. Στις κλινικές αυτές προσφέρεται επίσης οδοντιατρική περίθαλψη σε άτομα που πάσχουν από μεταδιδόμενα μολυσματικά νοσήματα (AIDS, ηπατίτιδες διαφόρων τύπων, φυματίωση κ.ά) με αυστηρές ειδικές προδιαγραφές προστασίας για τους επεμβαίνοντες.

Από το 2006 μέχρι σήμερα στις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές κλινικές έχουν αντιμετωπιστεί οι οδοντιατρικές ανάγκες 32.000 ενηλίκων και περίπου 18.000 παιδιών και εφήβων. Η παροχή περίθαλψης στους ασθενείς αυτούς με μια στοιχειώδη συμβολική αμοιβή, και πολλές φορές δωρεάν, είναι μια μεγάλη κοινωνική προσφορά της Σχολής, ιδιαίτερα για άτομα που δεν έχουν καμία κοινωνική ομπρέλα προστασίας.

Στο Εργαστήριο της Παιδοδοντιατρικής, παρέχεται ολοκληρωμένη οδοντιατρική φροντίδα παιδιών από τη βρεφική μέχρι και την εφηβική ηλικία.

Πολλά από τα παιδιά αυτά παρουσιάζουν οδοντιατρικά προβλήματα μεγάλου βαθμού δυσκολίας, συνήθως δεν είναι συνεργάσιμα και οι γονείς τους είναι πολύ χαμηλού κοινωνικοοικονομικού επιπέδου. Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται και παιδιά και έφηβοι με ειδικές ανάγκες.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι όλες οι κλινικές της Σχολής μας δέχονται ειδικούς ασθενείς.

Η ευαισθησία της Σχολής προς τις ομάδες ασθενών με ειδικές ανάγκες δεν είναι τωρινή. Από το 1975, το Εργαστήριο Παθολογίας και Θεραπευτικής, είχε αναλάβει την οδοντιατρική περίθαλψη πασχόντων από μεσογειακή αναιμία που εντάχθηκε μέσα στην προπτυχιακή εκπαιδευτική διαδικασία.

Επίσης, από το 1990, στα πλαίσια της ειδικότητας της Ορθοδοντικής και με την πρωτοβουλία της τότε Διευθύντριας του ομώνυμου Εργαστηρίου, Καθ. κας Μερόπης Σπυροπούλου, γίνεται η ορθοδοντική θεραπεία παιδιών με σχιστίες και κρανιοπροσωπικά σύνδρομα, σε συνεργασία με άλλες οδοντιατρικές και ιατρικές εξειδικεύσεις, που μπορούν να συμβάλουν στη λειτουργική και αισθητική αποκατάσταση των παιδιών αυτών.

Στα πλαίσια της Νοσοκομειακής Οδοντιατρικής, η Μονάδα Οδοντιατρικής Αντιμετώπισης Ογκολογικού Ασθενούς, δέχεται ασθενείς από διάφορα νοσοκομεία της Αττικής. Στην κλινική αυτή έχουν αντιμετωπιστεί, από το 2004 μέχρι σήμερα, περίπου 2000 ασθενείς. Επιπλέον, η μονάδα αυτή πραγματοποιεί, στα πλαίσια της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης Νοσοκομειακών και Ιδιωτών Οδοντιάτρων, ανά εξάμηνο ενημερωτικά σεμινάρια.

Η προσφορά της Οδοντιατρικής Σχολής είναι εξαιρετικά σημαντική και μέσω της διασύνδεσής της με τα κρατικά Νοσοκομεία του ΕΣΥ Ευαγγελισμός και Νοσοκομείου Παίδων " Π & Αγλαΐα Κυριακού" όπου λειτουργούν οι

Ευαγγελία Παπαγιαννούλη-Λασκαρίδη

Καθηγήτρια-Διευθύντρια Εργαστηρίου Παιδοδοντιατρικής

Πανεπιστημιακές Κλινικές Στοματικής και Γναθοπροσωπικής Χειρουργικής. Οι κλινικές αυτές, εκτός από το εκπαιδευτικό τους έργο, επιτελούν και κοινωνικό έργο παρέχοντας υψηλής ποιότητας περίθαλψη σε περιστατικά που παραπέμπονται από όλη την Ελλάδα, με ιδιαίτερη έμφαση την ογκολογία, το τραύμα και τις συγγενείς ανωμαλίες, όπως π.χ σχιστίες σε παιδιά.

Στο Νοσοκομείο Ευαγγελισμός, γίνεται αντιμετώπιση ασθενών με στοματολογικά νοσήματα από την κλινική της Στοματολογίας της Σχολής μας.

Στο Νοσοκομείο Παίδων “Αγία Σοφία”, η Σχολή μας παρέχει οδοντιατρική περίθαλψη υπό συνθήκες γενικής αναισθησίας στη Μ.Η.Ν. σε μη συνεργάσιμα παιδιά.

Το παιδοδοντικό ιατρείο του Νοσοκομείου αυτού λειτουργεί, με την ευθύνη της Σχολής μας. Η συνεργασία Παιδοδοντιάτρων με τις εμπλεκόμενες ιατρικές ειδικότητες, εξασφαλίζει υψηλής ποιότητας οδοντιατρική φροντίδα στα νοσηλευόμενα παιδιά, δωρεάν.

Τέλος μια επίσης σημαντική κοινωνική συμβολή είναι η συνεργασία της Κλινικής Αντιμετώπισης του Στοματοπροσωπικού Πόνου (ΚΑΣΠ) με Νοσοκομειακές κλινικές του ευρύτερου ιατρικού χώρου, για την αντιμετώπιση ασθενών με οξύ ή χρόνια πόνο.

Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει μεγάλη προσπάθεια για την διαμόρφωση του εκπαιδευτικού προγράμματος έτσι ώστε να καταστεί δυνατή και η εξωπανεπιστημιακή άσκηση των φοιτητών. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσονται, για παράδειγμα, οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των Εργαστηρίων Προληπτικής και Κοινωνικής Οδοντιατρικής και Παιδοδοντιατρικής σε παιδικούς σταθμούς και σχολεία. Επίσης μέλη ΔΕΠ του Εργαστηρίου Προληπτικής και Κοινωνικής Οδοντιατρικής και φοιτητές, στα πλαίσια του μαθήματος Κοινωνικής

Οδοντιατρικής, έχουν επισκεφθεί για δύο συνεχόμενες χρονιές μια κοινότητα απεξάρτησης για ενημέρωση πάνω σε θέματα στοματικής υγείας, δίνοντας έμφαση στη συμβολή ενός υγιούς στόματος στην ανάπτυξη αυτοπεποίθησης και θετικής ψυχολογίας των ατόμων που βρίσκονται σε διαδικασία απεξάρτησης. Από το ίδιο Εργαστήριο, δημιουργήθηκε ιατρείο προληπτικής οδοντιατρικής σε κέντρο απασχόλησης ενηλίκων ατόμων με νοητική υστέρηση από το 2010 μέχρι σήμερα (Κέντρο Απασχόλησης «Το Εργαστήριο») όπου γίνονται ομιλίες αγωγής στοματικής υγείας τόσο στους γονείς, όσο και στα άτομα με νοητική υστέρηση, αλλά και παροχή προληπτικής φροντίδας στα άτομα αυτά.

Τέλος στα πλαίσια του μαθήματος της Γηροδοντιατρικής, 4ετείς φοιτητές και εκπαιδευτικό προσωπικό επισκέφτηκαν ΚΑΠΗ του Δήμου Ζωγράφου κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012. Το πρόγραμμα αυτό θα συνεχιστεί και στο μέλλον.

Εκτός από την εκπαίδευση, και το ερευνητικό έργο της Σχολής έχει κοινωνική διάσταση.

Εκτός από το Εργαστήριο της Κοινωνικής και Προληπτικής Οδοντιατρικής και άλλα Εργαστήρια της Σχολής διεξάγουν επιδημιολογικές μελέτες. Οι μελέτες αυτές, συνοδεύονται στις περισσότερες περιπτώσεις και από προγράμματα ενημέρωσης για την στοματική υγεία, μεγάλων ομάδων πληθυσμού από την παιδική έως και την τρίτη ηλικία.

Το 2005 δημοσιεύτηκε ο επιδημιολογικός χάρτης της στοματικής υγείας του Ελληνικού πληθυσμού, που αποτελεί τη μεγαλύτερη επιδημιολογική μελέτη που έγινε στη χώρα μας, Την επιστημονική ευθύνη της μελέτης ανέθεσε η ΕΟΟ

Ευαγγελία Παπαγιαννούλη-Λασκαρίδη

Καθηγήτρια-Διευθύντρια Εργαστηρίου Παιδοδοντιατρικής

στις Οδοντιατρικές Σχολές Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Συγχρόνως πραγματοποιήθηκε ένα εξίσου σημαντικό πρόγραμμα αγωγής στοματικής υγείας με υλικό που δημιουργήθηκε από τη Σχολή μας και διανεμήθηκε στους συλλόγους όλης της χώρας σε συνδυασμό με ενημερωτικές ομιλίες. Επιπλέον στα σχολεία εφαρμόστηκε ένα καινοτόμο πρόγραμμα βιωματικής διδασκαλίας αγωγής στοματικής υγείας στο οποίο έχουν εκπαιδευτεί μέχρι τώρα 56.000 παιδιά της Ελληνικής επικράτειας.

Πολλά από τα επιδημιολογικά και κοινωνικά προγράμματα της Σχολής μας έγιναν με τη βοήθεια κινητών οδοντιατρικών μονάδων (KOM).

Η KOM της Σχολής ήταν δωρεά της ελληνικής παροικίας του San Fransisco, και του Marvin Stark Research Foundation. Η μονάδα αυτή, της οποίας την ευθύνη είχε ο τότε Διευθυντής του Εργαστηρίου Οδοντικής Χειρουργικής, Καθηγητής Ζ. Μαντζαβίνος, αποτελείτο από δύο πλήρως εξοπλισμένα οδοντιατρεία. Επί 10 χρόνια, κατά τη διάρκεια του μήνα Αυγούστου, Έλληνες και Αμερικανοί φοιτητές υπό την επίβλεψη μελών ΔΕΠ της Σχολής μας και Αμερικανών συναδελφών τους παρείχαν οδοντιατρική φροντίδα στα παιδιά των κατασκηνώσεων του Δήμου Αθηναίων και του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών στην περιοχή Αγ. Ανδρέα και Νέας Μάκρης Αττικής δωρεάν.

Το 1981, με την KOM, μέλη ΔΕΠ του Σχολής και εθελοντές φοιτητές παρείχαν οδοντιατρική περίθαλψη στα 110 παιδιά του χωριού των Πλαταιών, που είχε υποστεί τις μεγαλύτερες καταστροφές από το σεισμό του 1981.

Η KOM της Σχολής έκανε επίσης επισκέψεις στο Αμαλίειο και το Λύρειο ορφανοτροφείο. Ειδικά για την οδοντιατρική φροντίδα των 66 παιδιών του

Λύρειου ορφανοτροφείου, η μονάδα εγκαταστάθηκε στους χώρους του ορφανοτροφείου.

Από το 1972, η εταιρία Unilever (AIM), διέθεσε στην ΕΟΟ αλλά και στη Σχολή μας δύο κινητές οδοντιατρικές μονάδες για τις ανάγκες επιδημιολογικών και προληπτικών προγραμμάτων.

Το 1990, με πρωτοβουλία του τότε διευθυντή του Εργαστηρίου Περιοδοντολογίας καθ. Φ. Μήτση, μία από αυτές τις κινητές οδοντιατρικές μονάδες της Unilever εγκαθίσταται στο Σικιαρειδίο Ιδρύμα, που φιλοξενεί παιδιά με νοητική υστέρηση, για την αντιμετώπιση των οδοντιατρικών αναγκών τους.

Η πρωτοβουλία αυτή, υπήρξε η αρχή μιας μακροχρόνιας συνεργασίας της Σχολής με το Σικιαρίδειο Ιδρυμα. Δημιουργήθηκε μέσα στους χώρους του Ιδρύματος πλήρες οδοντιατρείο, αποτελούμενο από δύο οδοντιατρικές μονάδες, που προέρχονταν από δωρεές αρχικά του Εργαστηρίου Οδοντικής Χειρουργικής, και χώρο προληπτικής φροντίδας. Στο οδοντιατρείο αυτό καθόλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους, μια φορά την εβδομάδα, μεταπτυχιακοί φοιτητές της Παιδοδοντιατρικής προσέφεραν οδοντιατρική φροντίδα στα 123 παιδιά του Ιδρύματος.

Δυστυχώς τον Σεπτέμβριο του 2012 το σχολείο αυτό έπαψε να λειτουργεί για οικονομικούς λόγους.

Μία ακόμα κοινωνική προσφορά της Σχολής αποτελεί και η επιτυχής συνεργασία της

Μονάδας Ιατροδικαστικής του Στόματος με την Ιατροδικαστική Υπηρεσία Αθηνών, την Ελληνική και τη Διεθνή Αστυνομία καθώς και με Πρεσβείες

Ευαγγελία Παπαγιαννούλη-Λασκαρίδη

Καθηγήτρια-Διευθύντρια Εργαστηρίου Παιδοδοντιατρικής

διαφόρων χωρών, συμβάλλοντας σημαντικά στην εκτίμηση της ηλικίας σε άτομα χωρίς έγκυρα στοιχεία ταυτότητας ή χωρίς καθόλου στοιχεία, στην ταυτοποίηση στοιχείων αγνώστων πτωμάτων καθώς και θυμάτων μαζικών καταστροφών.

Η Μονάδα Ιατροδικαστικής του Στόματος συνέβαλε στην ταυτοποίηση 11 ατόμων που βρήκαν τραγικό θάνατο κατά τη συντριβή του αεροσκάφους των κυπριακών αερογραμμών Helios στο Γραμματικό Αττικής.

Στους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας του 2004, η Σχολή μας με πρωτοβουλία του τότε Προέδρου της, καθ. Γ. Βουγιουκλάκη, οργάνωσε και παρείχε σε εθελοντική βάση τις οδοντιατρικές υπηρεσίες υγείας των Αγώνων στην Πολυκλινική του Ολυμπιακού Χωριού με τη συμμετοχή 29 μελών ΔΕΠ, συνεργατών και φοιτητών της Σχολής μας.

Στην οδοντιατρική κλινική που λειτουργούσε 15 ώρες ημερησίως σε 2 βάρδιες αντιμετωπίστηκαν 1640 οδοντιατρικά περιστατικά .

Στη διοργάνωση των Special Olympics το 2011 η οργάνωση και παροχή των οδοντιατρικών υπηρεσιών έγινε, επίσης, με την ευθύνη της Σχολής μας. Από τους 120 εθελοντές, οι 90 ήταν μέλη ΔΕΠ της Παιδοδοντιατρικής και φοιτητές της Σχολής μας. Σε 3000 αθλητές έγινε οδοντιατρική εξέταση, αξιολόγηση τερηδονικού κινδύνου και τοπική εφαρμογή φθορίου. Κατασκευάσθηκαν επίσης 800 προστατευτικοί νάρθηκες.

Τελειώνοντας αυτή τη σύντομη αναφορά στο κοινωνικό έργο της Σχολής θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους εν ενεργεία καθηγητές και διευθυντές των εργαστηρίων της, στις πληροφορίες των οποίων βασίστηκε το παρόν πόνημα. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τον πρώην Πρύτανη, ομότιμο καθηγητή κ. Φώτη Μήτση, τον ομότιμο καθηγητή κ. Ζαχαρία Μαντζαβίνο και τις ομότιμες καθηγήτριες κ. Θεσσαλία Αθανασούλη και κ. Μερόπη

Σπυροπούλου, για τις πολύτιμες πληροφορίες που άντλησα από διάφορα κείμενα τους αλλά και από συζητήσεις που έκανα με ορισμένους από τους ανωτέρω για το κοινωνικό έργο και την προσφορά της Σχολής μας κατά τη διάρκεια της δικής τους θητείας.

Τέλος θα ήθελα να τονίσω ότι η τιμή για το κοινωνικό έργο και την κοινωνική προσφορά της Οδοντιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών ανήκει στο Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό της, σε όλους τους εργαζόμενους της Σχολής και στους φοιτητές της.